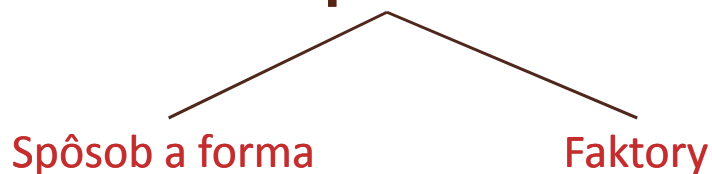

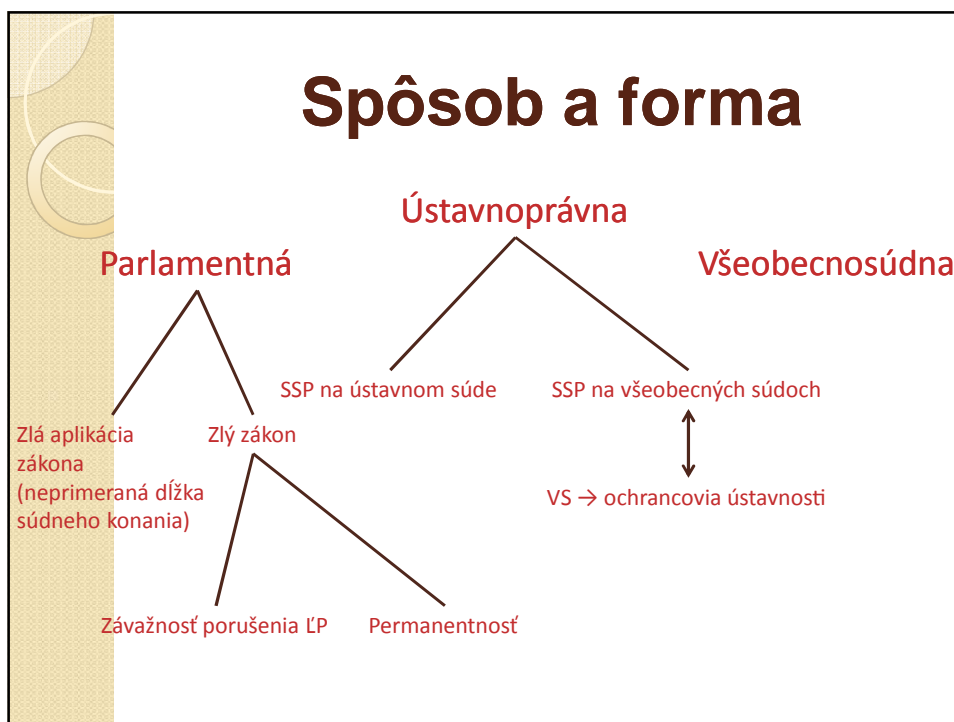
Vplyv rozhodnutí ESLP na spravodlivý súdny proces

prof. JUDr. JÁN SVÁK, DrSc.
Paneurópska vysoká škola

Spôsobilosť rozhodnutí ESLP zmeniť vnútroštátnu prax

Spôsob a forma

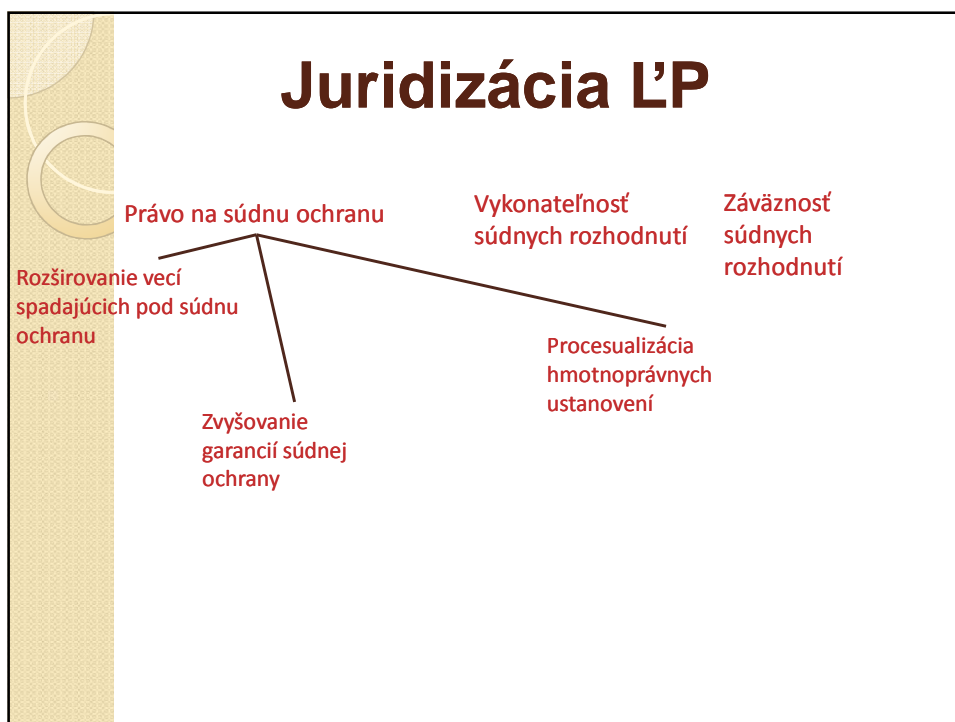
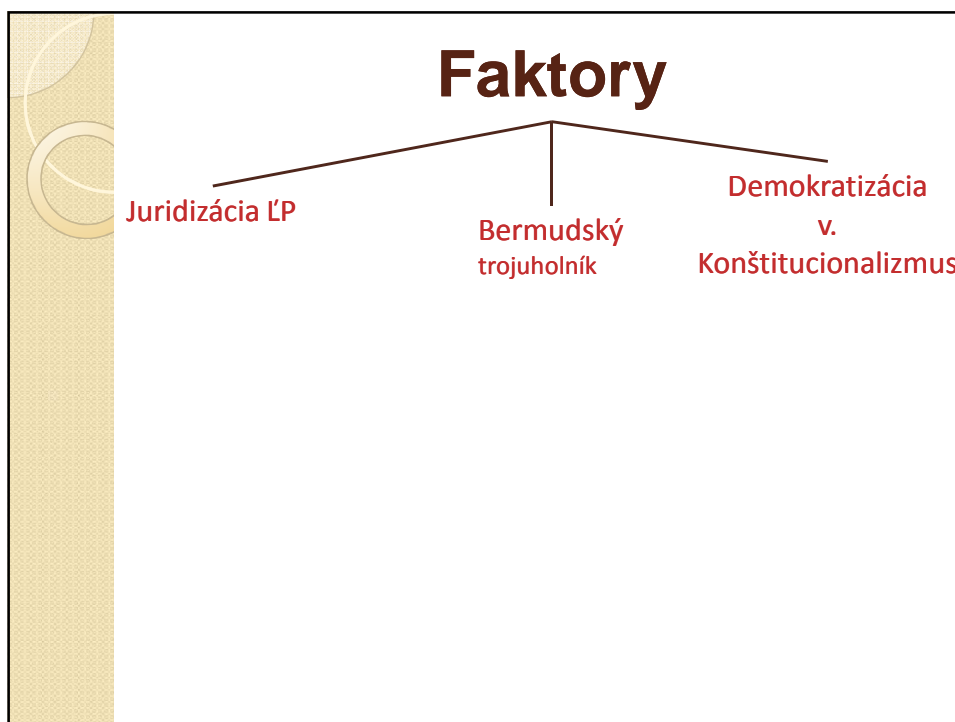

Všeobecnosúdna

extenzívny výklad čl.6 EDOĽP

Práva a záväzky
občianskoprávneho
charakteru (AK SR)

Trestné obvinenie
(disciplinárne
konania)

Juridizácia L'P

Procesualizácia hmotnoprávných ustanovení

Čl. 3

- obhájitelnosť tvrdenia, že sťažovateľ bol mučený
- zodpovednosť za spôsob vyšetrovania a nie za jeho výsledok
- efektívnosť vyšetrovania najmä z hľadiska rýchlosti
- verejnú vyšetrovania
- nepremlčateľnosť konaní a nemožnosť využitia amnestie alebo milosti, ak sa konania v rozpore s článkom 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd dopustil štátny zamestnanec
- aplikovateľnosť procesných záruk zákazu mučenia aj na prípady, keď sa takéhoto konania dopustili súkromné osoby

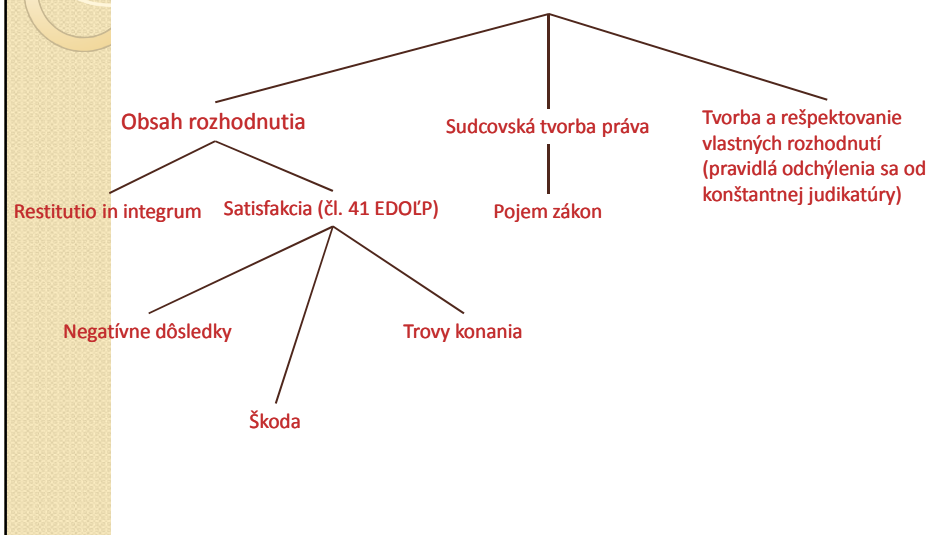
Juridizácia L'P

Procesualizácia hmotnoprávných ustanovení

Čl. 2

- princíp oficiality
- prezumpcia neviny
- princíp nezávislosti vyšetrovateľov a vyšetrovania
- komplexnosť dokazovania (napríklad zabezpečenia dôkazných prostriedkov na mieste činu vrátane vypočutia svedkov)
- verejný dohľad nad vyšetrovaním

Čo je záväznosť súdnych rozhodnutí?

Čo je záväznosť súdnych rozhodnutí?

Pojem zákon

- obsahová podstata pojmu „zákona“, najmä z hľadiska jeho jasnosti, zrozumiteľnosti, predvídateľnosti a dostupnosti
- jeho časové pôsobenie, a to v podobe zákazu retroaktivity
- pravidlá jeho interpretácie a to predovšetkým v podobe zákazu použitia právnej analógie a extenzívneho výkladu v neprospech obvineného

Materiálny prístup k prameňom práva

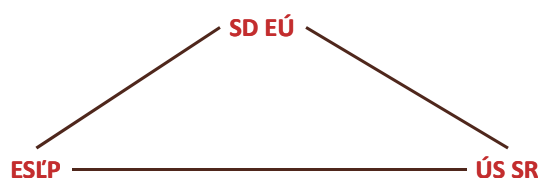
- judikatúra súdov
- medzinárodné verejné právo
- podzákoné právne predpisy
- aplikačná prax → chápanie v podstatne širšom slova zmysle ako prax vytvorená stabilnou judikatúrou súdov

Vykonateľnosť

- právo na výkon právoplatných rozhodnutí nie je absolútne, to znamená, že v občianskoprávnej oblasti štát nezodpovedá automaticky za nevykonateľnosť akéhokoľvek rozsudku, čo neplatí pre trestnoprávnu oblasť
- je pozitívnou povinnosťou štátu vytvoriť dostatočné, primerané a efektívne právne prostriedky, ktoré umožnia výkon súdnych rozhodnutí, a úlohou Európskeho súdu pre ľudské práva je potom posúdiť, či ich vnútroštátne orgány aj v praxi použili
- prieťah pri výkone súdnych rozhodnutí je porušením článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rovnako ako porušenie práva na bezprieťahové súdne konanie

Bermudský trojuholník

Politologický pohľad na základný štátovedný odbor

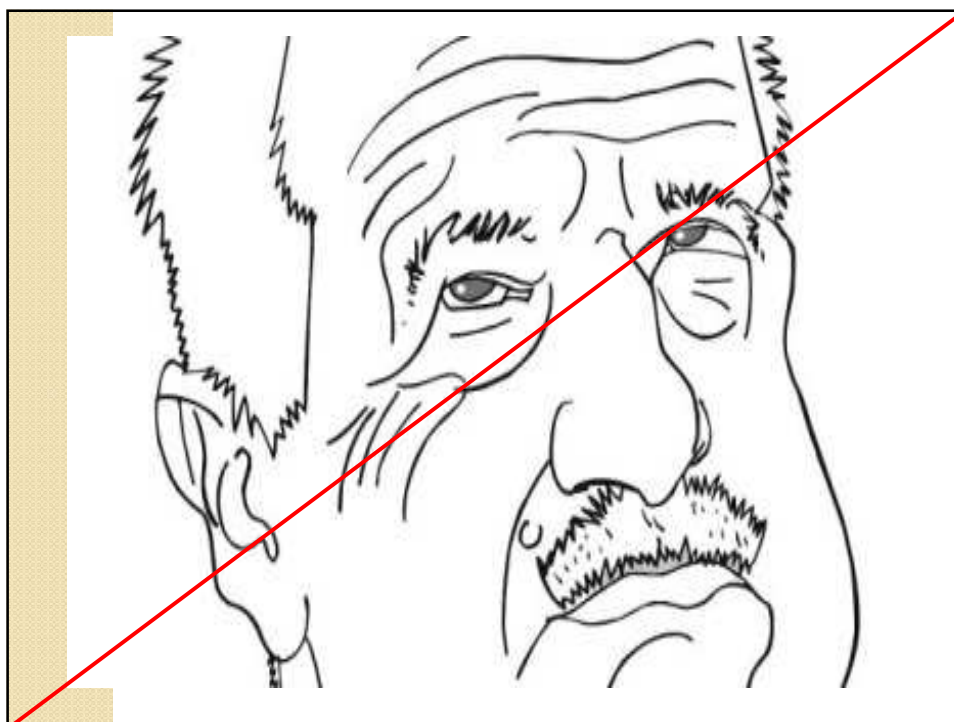
Konštitucionalizmus

v.

Demokracia

Ľud v. Sudcovia

Legalizácia politiky & politizácia práva

Rozsudky ESLP

Rozsudok *Paulík proti Slovenskej republike* z 10. októbra 2006: ESLP dospel k záveru o porušení práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života a zákazu diskriminácie z dôvodu nemožnosti revidovať výsledok súdneho konania, v ktorom súdy v 70-tych rokoch na základe krvnej skúšky určili otcovstvo sťažovateľa k jeho domnej maloletej dcére, hoci analýza DNA vzorky vykonaná roku 2004 jeho otcovstvo vylúčila. S cieľom prispôsobiť legislatívu tak, aby v podobných prípadoch, kedy sa v dôsledku vedeckého pokroku s odstupom času získa dôkaz, ktorý vylučuje pôvodne prezumované alebo súdom určené otcovstvo, bolo možné na základe nového dôkazu obnoviť konanie, došlo k zavedeniu nového dôvodu obnovy konania do Občianskeho súdneho poriadku.

Rozsudok *Harabin proti Slovenskej republike* z 20. novembra 2012: ESLP dospel k záveru o porušení 6 ods. 1 Dohovoru pri rozhodovaní ústavného súdu o disciplinárnom previnení sťažovateľa – predsedu najvyššieho súdu a okrem nemajetkovej ujmy priznanej sťažovateľovi uviedol, že v predmetnom prípade by bola najvhodnejšou formou nápravy obnova konania pred súdom spĺňajúcim záruky nestrannosti. Na základe rozsudku ESLP sťažovateľ požiadal o obnovu disciplinárneho konania pred ústavným súdom. Ústavný súd 29. októbra 2013 návrh na obnovu konania uznesením sp. zn. PL. ÚS 6/2013 z procesných dôvodov zamietol. S cieľom vykonať rozsudok bola napokon v rámci nedávno schválenej novely ústavy zakotvená možnosť obnovy konania pre ústavným súdom.

Rozsudky ESLP

Rozsudok *Urbárska obec Trenčianske Biskupice proti Slovenskej republike* z 27. novembra 2007: ESLP rozhodol, že Slovenská republika porušila právo sťažujúceho sa pozemkového spoločenstva na pokojné užívanie majetku, chránené článkom 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru, a to tak pokiaľ ide o prevod pozemkov patriacich pôvodne sťažujúcemu sa spoločenstvu na členov záhradkárskej organizácie, ktorý bol výsledkom konania o pozemkových úpravách, ako aj pokiaľ ide o zákonom zriadený nájom pôdy sťažujúceho sa spoločenstva za podmienok stanovených v príslušných ustanoveniach tohto zákona, ktorý predchádzal tomuto prevodu. V rozsudku ESLP aplikoval článok 46 Dohovoru a konštatoval, že ním zistené porušenia Dohovoru majú pôvod v aplikácii právnej úpravy na určitú kategóriu obyvateľov. Keďže pred ním prebiehalo konanie o viacerých ďalších sťažnostiach týkajúcich sa rovnakého problému, bol toho názoru, že tento problém má systémový charakter, z čoho vyplýva, že v rámci výkonu tohto rozsudku bude potrebné uskutočniť na vnútroštátnej úrovni všeobecné opatrenia. Tieto by podľa neho mali spočívať v tom, že štát odstráni všetky prekážky toho, aby sa nájom pôdy v záhradkových osadách realizoval za podmienok, ktoré berú do úvahy skutočnú cenu pôdy a súčasné trhové podmienky v dotknutej lokalite a ďalej odstráni všetky prekážky toho, aby sa za prevod vlastníckeho práva k takýmto pozemkom poskytovala náhrada, ktorej výška bude v primeranom vzťahu k trhovej cene pôvodných pozemkov ku dňu prevodu. ESLP následne vyhlásil rozsudky v prípadoch *Jenisová proti Slovenskej republike*, *Salus proti Slovenskej republike* a *Šefčíková proti Slovenskej republike*, týkajúcich sa tej istej otázky. S cieľom zavedenia všeobecných opatrení v rámci výkonu rozsudkov došlo k legislatívnej zmene – novele zákona č. 64/1997 Z. z. o užívaní pozemkov v zriadených záhradkových osadách a vysporiadaní vlastníctva k nim.

Rozsudky ESLP

Rozsudok *Bittó a ďalší proti Slovenskej republike* z 28. januára 2014: ide o prvý rozsudok v prípadoch proti SR týkajúcich sa regulovaného nájomného. ESLP konštatoval porušenie práva na pokojné užívanie majetku sťažovateľov, zaručeného článkom 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru. Okrem toho vo svojom rozsudku uviedol, že vzhľadom na skutočnosť, že mu bolo podaných ďalších 13 podobných sťažností a štátom uskutočnené legislatívne opatrenia neriešia situáciu existujúcu pred ich zavedením, štát bude v zmysle článku 46 Dohovoru povinný uskutočniť ďalšie opatrenia, predovšetkým zaviesť osobitný prostriedok nápravy, ktorý umožní získať náhradu škody za zistené porušenie. Verdikt v praxi znamená, že Slovenská republika bude musieť uskutočniť také legislatívne opatrenia, ktoré umožnia získať vlastníkom odškodnenie za utrpené straty.

Ďakujem za pozornosť